

RAAP-RAPPORT 5893

Plangebied Boggerd te Veulen

Gemeente Venray

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en
inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Boggerd te Veulen, gemeente Venray; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)

Versie: 16-06-2022

Auteur: R.M. Everaars Bsc & dr. M.P.F. Verhoeven

Projectcode: VEUBO

Bestandsnaam: RAAPrap_5893_VEUBO_20220616

Autorisatie: dr. M.P.F. Verhoeven

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2022

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Er is geen verklaring ontvangen van het bevoegd gezag omtrent goed- of afkeuring van het rapport.

Samenvatting

Inleiding

In opdracht van Bureau Leefomgeving BV heeft RAAP in juni 2022 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennd booronderzoek) uitgevoerd voor het plangebied Boggerd te Veulen in de gemeente Venray. Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning voor de bouw van huizen en uitbreiding van de woonwijk.

Bureauonderzoek

Het plangebied bevindt zich in een gradiëntsituatie; het ligt op de overgangszone van een dekzandrug naar het dal van de Oostrumsche Beek. Op basis daarvan geldt er in principe een hoge verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars, conform de archeologische verwachtingskaart van de gemeente (Verhoeven & Moonen, 2011). Het betreft resten van kampementen uit het paleolithicum - mesolithicum. Echter, voorafgaand onderzoek direct ten westen van het plangebied heeft aangetoond dat de bodem waarschijnlijk te nat was voor bewoning van jager-verzamelaars. Daarom is de hoge verwachting voor resten van kampementen van jager-verzamelaars bijgesteld naar middelhoog.

Veldonderzoek

Het plangebied bestaat uit braakliggende gronden naast nieuwbouw. Het reliëf is onregelmatig: er zijn grote kuilen, maar ook ophogingen en een zandhoop aanwezig. De hoogteverschillen bedragen maximaal 1 meter. Tijdens de verkennende boringen wordt een veelal begraven gooreerdgrond aangetroffen, in een enkele boring wordt grind aangetroffen met een fluviatiele herkomst. Gezien de aanwezigheid van een gooreerdgrond en de aanwijzingen voor een nat en dynamisch milieu wordt het plangebied ongeschikt geacht voor bewoning of gebruik. Op basis daarvan wordt de archeologische verwachting afgeschaald worden naar "laag".

Aanbeveling

Op basis van de resultaten van dit onderzoek worden er in het plangebied geen archeologische resten verwacht. Daarom wordt verder archeologisch onderzoek niet zinvol geacht, hetgeen aansluit bij de conclusies van de direct ten westen van het plangebied uitgevoerde archeologische onderzoek.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens	7
1.3 Doel- en vraagstelling	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Aardkundige situatie	9
2.3 Archeologische gegevens	16
2.4 Historische situatie	19
2.5 Huidige situatie	22
2.6 Toekomstige situatie	23
2.7 Gespecificeerde archeologische verwachting	24
3 Veldonderzoek	26
3.1 Methode	26
3.2 Resultaten	26
3.3 Archeologische relevantie	27
4 Conclusies en advies	29
4.1 Conclusie	29
4.2 Advies	30
4.3 Tot slot	30
Literatuur	31
Websites/Digitale bronnen	31
Overzicht van figuren, tabellen & bijlagen	32

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van Bureau Leefomgeving BV heeft RAAP in juni 2022 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkenkend booronderzoek) uitgevoerd voor het plangebied Boggerd te Veulen in de gemeente Venray (figuur 1). Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning voor de bouw van huizen en uitbreiding van de woonwijk.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Venray ligt het plangebied in categorie 4 (droge en natte gebieden met een hoge archeologische verwachting). Het beleid voor deze categorie schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 50 cm -mv een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Deze voorschriften zijn verankerd in het bestemmingsplan buitengebied van gemeente Venray¹. De omvang van de bodemingrepen bedraagt 5240 m² en de diepte van de ingrepen bedraagt 75 cm -mv. De ingrepen zijn daarmee groter dan de vrijstellingsgrens. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

¹ Verhoeven en Moonen, 2011

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek)
Opdrachtgever	Bureau Leefomgeving BV
Bevoegde overheid	Gemeente Venray
Plaats	Veulen
Gemeente	Venray
Provincie	Limburg
Centrumcoördinaten (X/Y)	194.537/388.459
Toponiem	Boggerd
Kadastrale gegevens	Venray, sectie O, nrs. 977 976 1010 1035 1036
Oppervlakte plangebied	5240 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoekperiode	Juni 2022
Uitvoerder	RAAP Zuid
Projectleiders	R.M. Everaars & M.P.F. Verhoeven
Projectmedewerker	M.P.F. Verhoeven
RAAP-projectcode	VEUBO
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	5267563100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio Zuid te Weert en op termijn het provinciaal Depot, ARCHIS en E-Depot.

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting aan de hand van verzamelde informatie over bekende en verwachte archeologische resten. Het inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) heeft tot doel de archeologische verwachting voor het gebied te toetsen door de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw en eventuele bodemverstoringen in kaart te brengen. Deze onderzoeksfases zijn onderdeel van het traject van archeologisch vooronderzoek dat als einddoel heeft de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats vast te stellen.

Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond het plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?
- Komt de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw in het plangebied overeen met hetgeen op basis van het bureauonderzoek verwacht werd?
- Dient op basis van de resultaten van het veldonderzoek de gespecificeerde archeologische verwachting te worden bijgesteld?
- Waar en op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?
- Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig (intact) dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?

Algemeen

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om – op basis van verschillende bronnen – inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

Het plangebied ligt grotendeels op een dekzandvlakte, een klein deel in het zuiden ligt op een zone met dekzandwelingen. Het plangebied ligt ongeveer op 29,1 m +NAP (zie figuur 2 en figuur 3), met het noordelijke uiteinde op 29,4 m +NAP en het zuidelijke uiteinde op 29,5 m +NAP. Ongeveer 500 m ten noorden van het plangebied stroomt de Oostrumsche Beek. Het gebied in Veulen ligt op de Peelblok, een natuurlijk hoger gelegen gebied in de horst- en slenkstructuur van Zuid-Nederland (zie § 2.2.1). De bodemkaart geeft aan dat er in het gebied gooreerdgronden voorkomen. Direct ten noorden ervan komen veldpodzolgronden voor en iets naar het zuiden liggen er hoge zwarte enkeerdgronden op een dekzandrug. Hieronder wordt een en ander meer in detail besproken.

2.2.1 Geologie & geomorfologie

Het plangebied ligt op de Peelhorst/Peelblok (zie figuur 4), wat een hoger gelegen gebied is ten westen van de Venloslenk. De Peelhorst is een door tectoniek (het uitrekken van de aardkorst) gevormd hoger gelegen gebied in het landschap. Een slenk is het lager gelegen deel. Vroeger stroomde de Maas over de Peelhorst (zo'n 700.000 jaar geleden), maar de loop van de Maas is in de loop van de tijd naar het oosten verplaatst onder invloed van tectonische werking van de ondergrond. Hierdoor kunnen in het plangebied en de omgeving ervan oude rivierafzettingen, zoals grind, relatief dicht aan het oppervlak gevonden worden. De basis van het huidige landschap is met name in de laatste ijstijd gelegd (weichselien: ca. 110.000 – 11.700 jaar geleden). Hoewel het ijs het zuiden van het land nooit heeft bereikt, hebben de klimatologische condities het landschap grootschalig beïnvloed. In de koudste perioden van de ijstijd heerste een poolwoestijnklimaat in Nederland. Het was droger dan tegenwoordig en door de flinke hoeveelheid water opgeslagen in ijskappen lag de mondiale zeespiegel tientallen meters lager dan momenteel. Door de lagere zeespiegel lag een groot deel van de Noordzee droog en kwam de (grof) zandige zeebodem aan het oppervlak te liggen. Mede door de schaarse begroeiing en de koude winderige weersomstandigheden kon de wind goed vat krijgen op de zandige ondergrond. Hierdoor werden grote hoeveelheden fijn zand verplaatst die de oudere afzettingen op het toenmalige

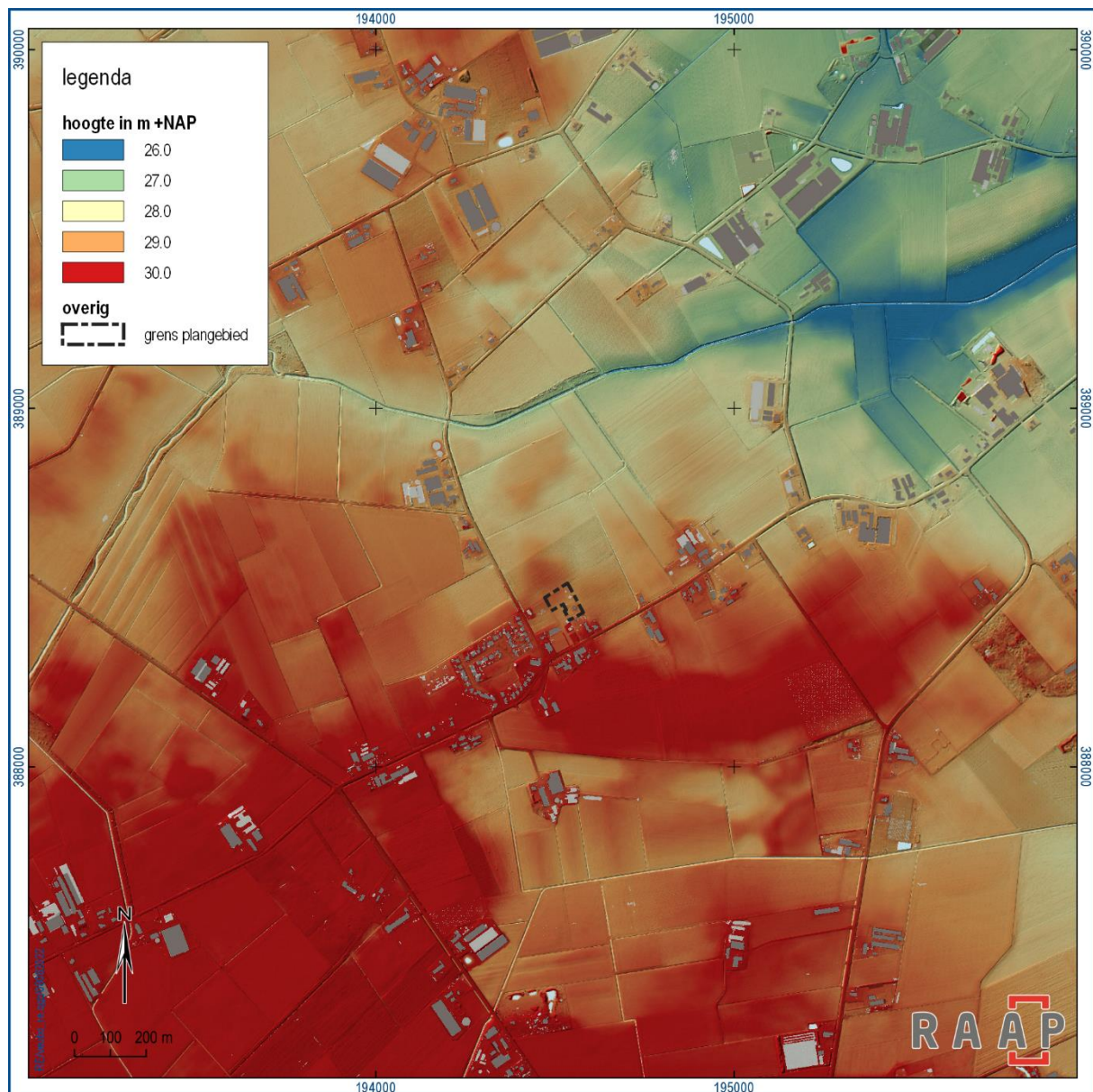
vasteland als een deken afdekten en het oorspronkelijke reliëf maskeerden: het zogenaamde dekzand. Dit heeft afgezet in de vorm van ruggen en welvingen.

2.2.2 Bodem

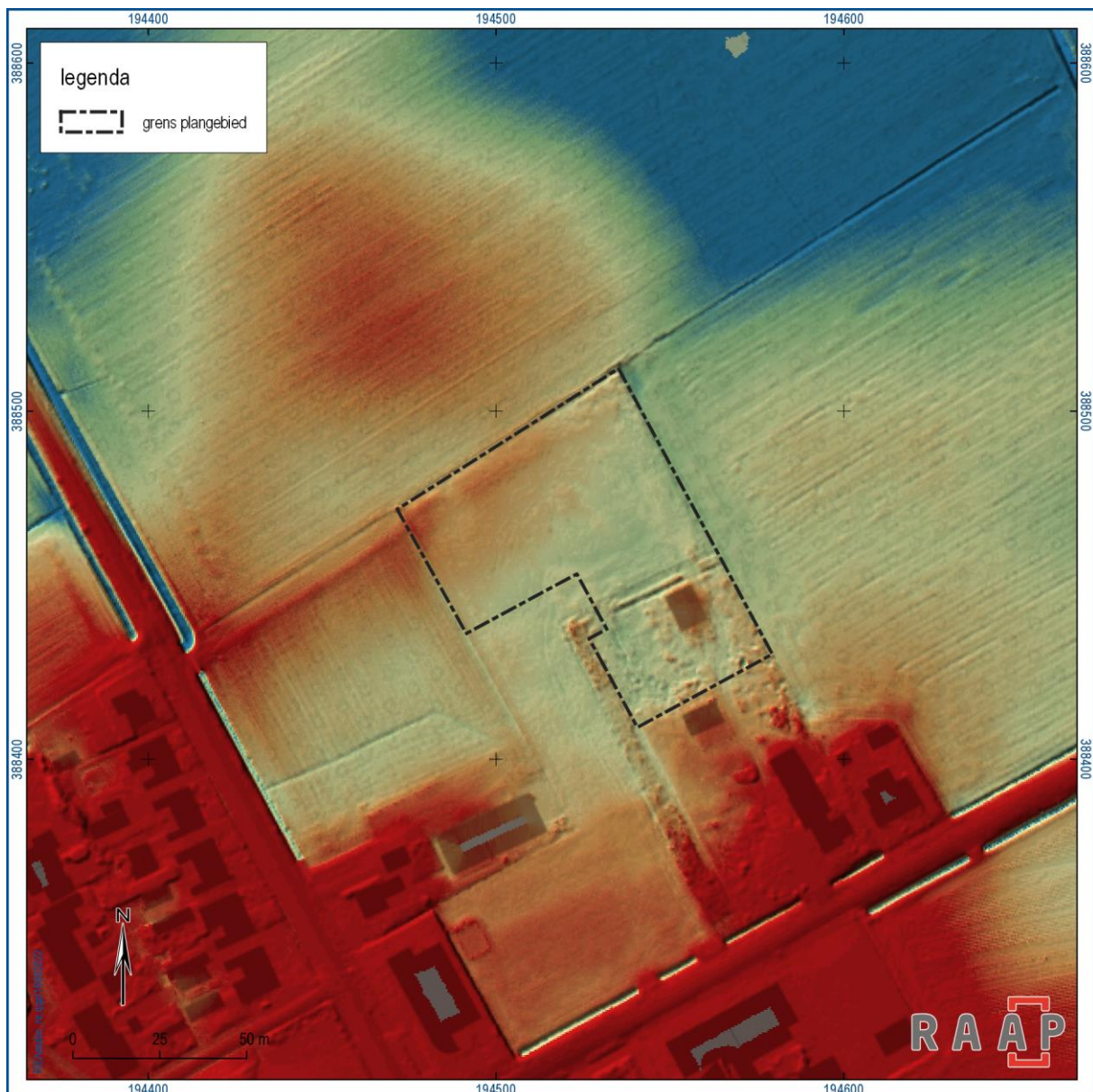
Volgens de bodemkaart (zie figuur 6) komen er binnen het plangebied gooreerdgronden in lemig fijn zand voor (code pZn23). Gooreerdgronden hebben een donkergekleurde humeuze bovenlaag met humus van ca. 20-50 cm dikte (de A-horizont). Deze laag ligt direct op het dekzand zonder bodemvorming (de C-horizont), die geen of weinig roest bevat. Gooreerdgronden komen voor in de lage en vochtige delen van het landschap.

Geologische situatie (Weerts e.a., 2006; TNO, 2021)	Formatie van Boxtel (Code: Bx)
Geomorfologische situatie (Koomen & Maas, 2004)	Dekzandvlakte (code: M51) en in het zuidelijke gedeelte een klein stukje dekzandwelvingen (code: L51)
Ouderdom geomorfologische structuur	Pleistoceen
Bodemkundige situatie	Gooreerdgronden, lemig fijn zand (Code: pZn23)
Verwachte diepteligging van archeologisch relevante lagen	Direct onder de bouwvoor

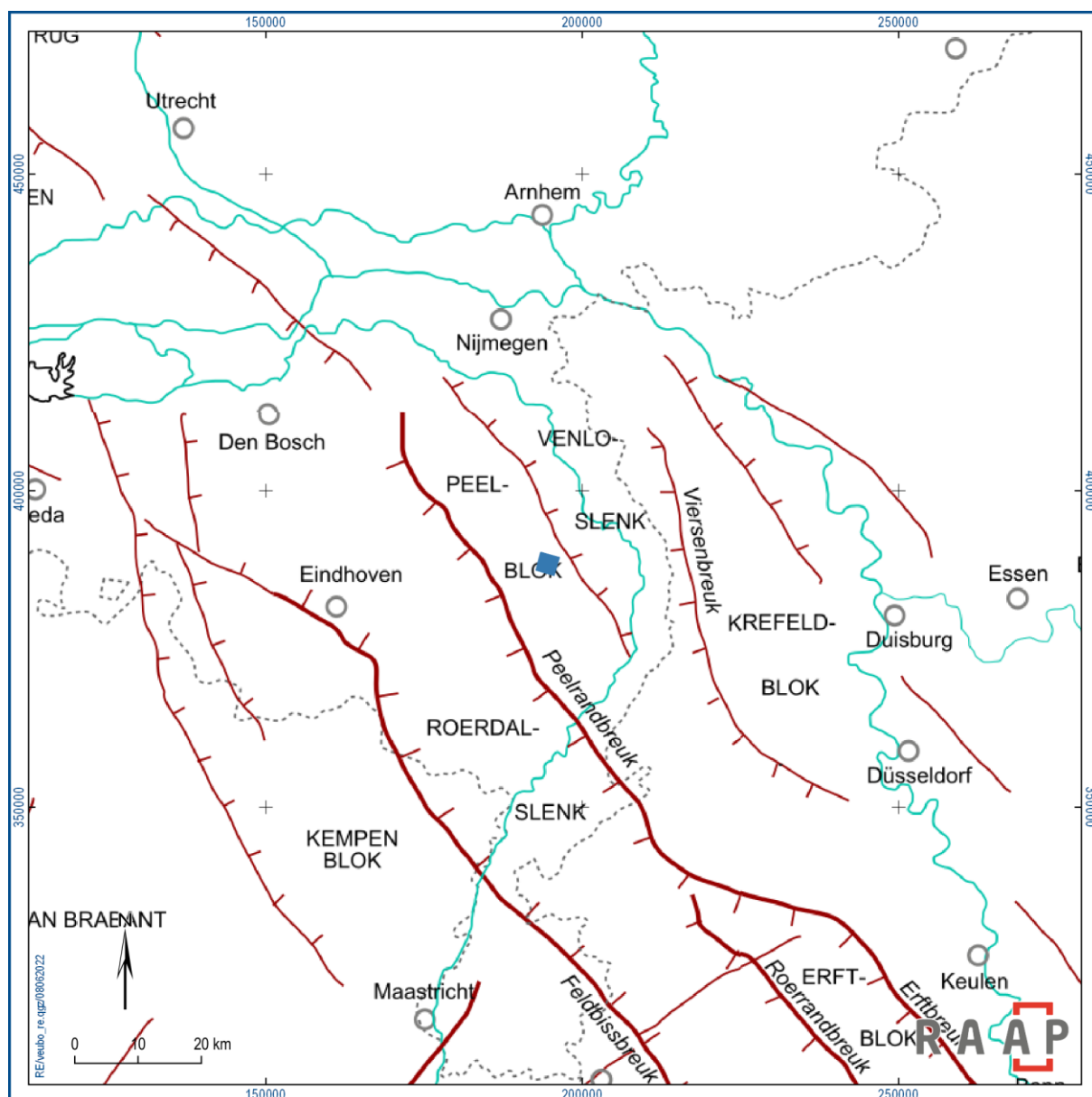
Tabel 2. Overzicht van geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.

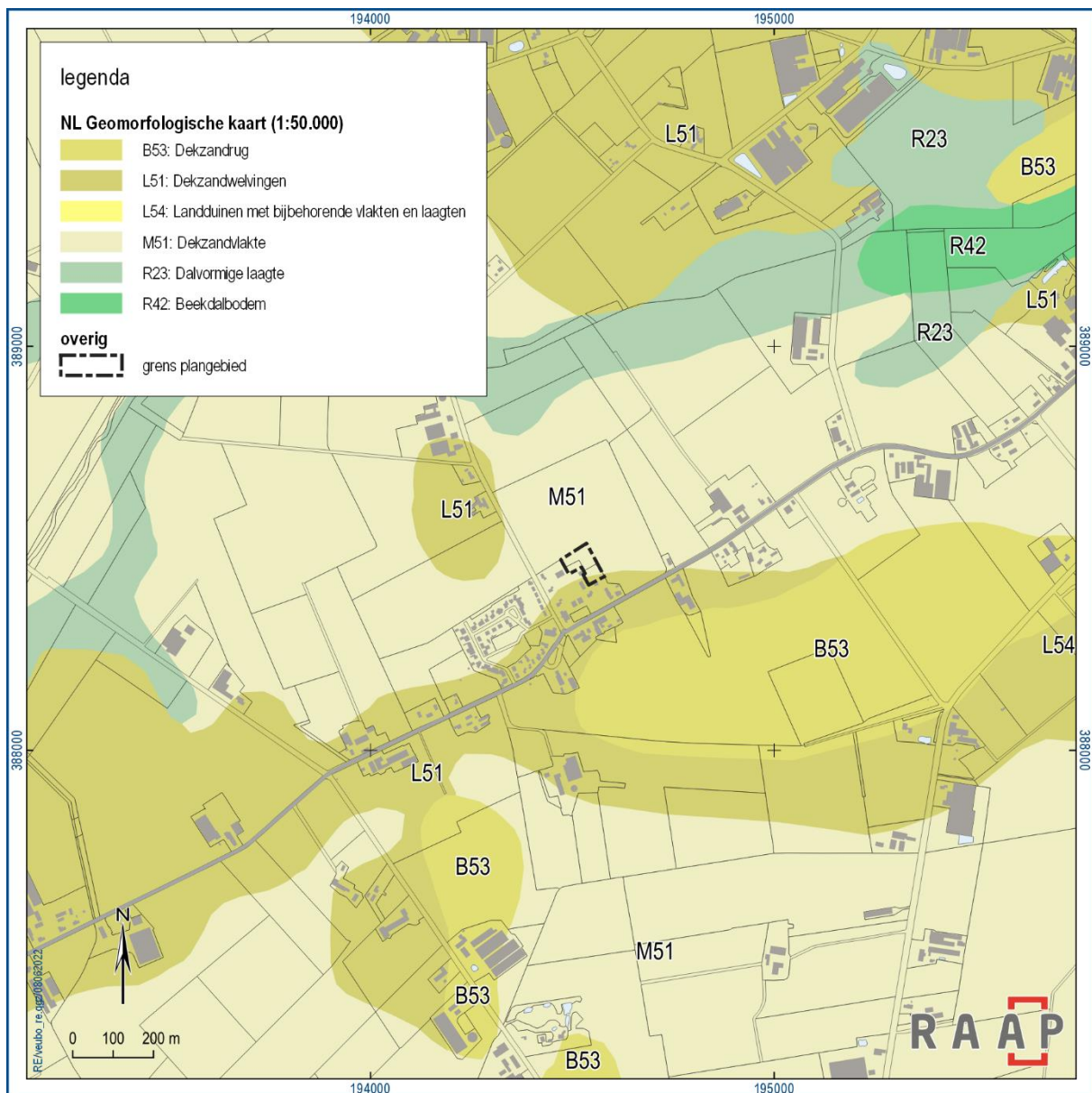
Figuur 2. Het plangebied van veraf weergegeven op het Actueel Hoogtebestand Nederland (bron: <https://www.ahn.nl/>).

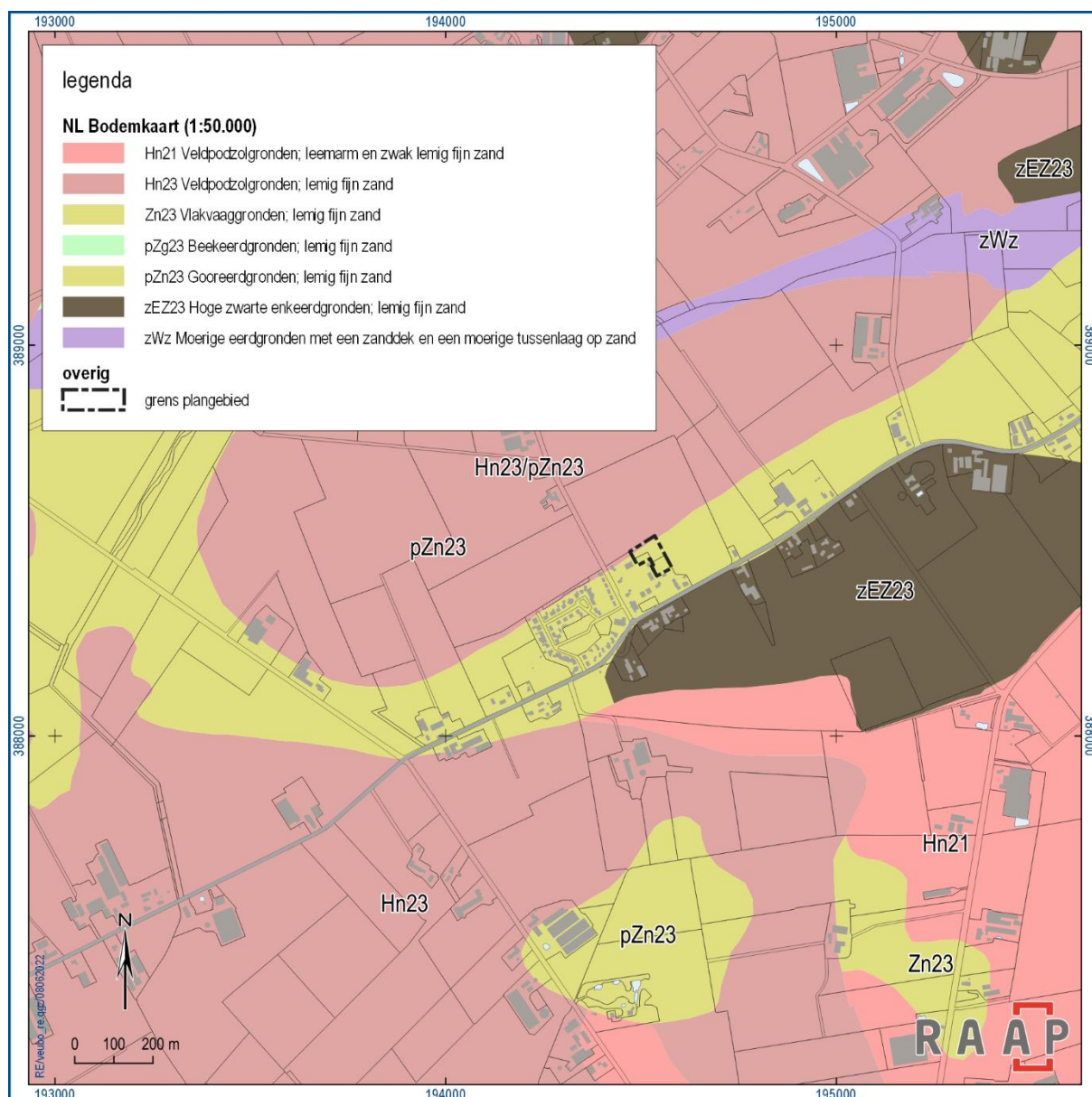
Figuur 3. Het plangebied van dichtbij weergegeven op het Actueel Hoogtebestand Nederland (bron: <https://www.ahn.nl/>).

Figuur 4. Tectonische kaart van Zuid Nederland, Noord België en aangrenzende gebieden van Duitsland, waarop de belangrijkste breuken zijn aangegeven met rode lijnen, de globale locatie van het plangebied is aangegeven met een blauw vierkant (Woudloper, 2008).

Figuur 5. Het plangebied weergegeven op de geomorfologische kaart (bron: Koomen en Maas, 2004).

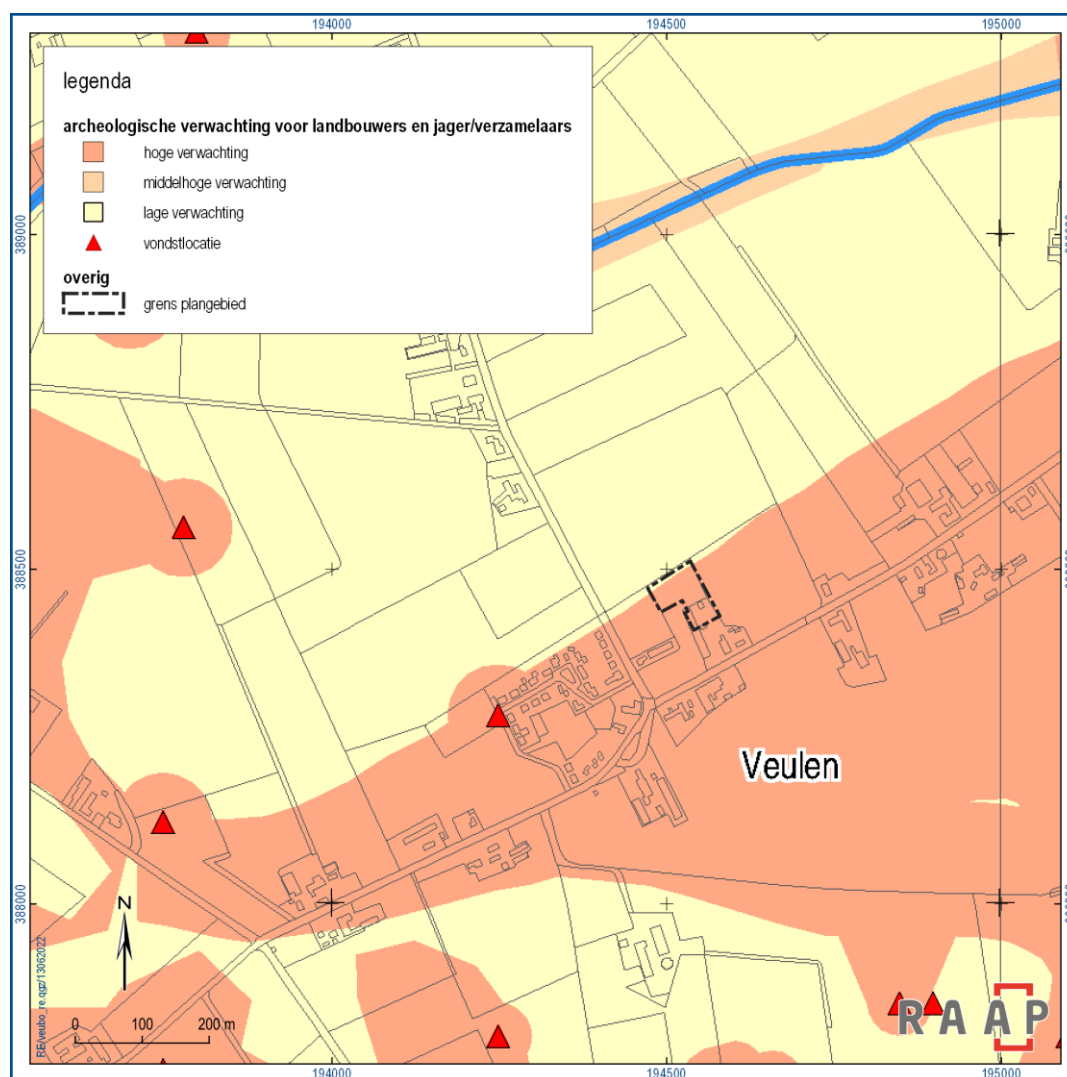
Figuur 6. Het plangebied weergegeven op de bodemkaart (bron: TNO, 2021, <https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>).

2.3 Archeologische gegevens

Gemeentelijk archeologiebeleid²

Bestemmingsplan	Dubbelbestemming 'waarde-archeologie 2'
Gemeentelijke archeologische verwachtingskaart	Categorie 4 (droge en natte gebieden met een hoge verwachting)
Gemeentelijke archeologische beleidskaart	Bij ingrepen met een oppervlakte groter dan 500 m ² en/of dieper dan 50 cm – mv dient een archeologisch (voor)onderzoek uitgevoerd te worden.

Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.

Figuur 7. Gecombineerde archeologische verwachtingskaart voor landbouwers en jager-verzamelaars in de droge gebieden, gemeente Venray.³

² Verhoeven en Moonen, 2011

³ Verhoeven en Moonen, 2011

Bekende archeologische gegevens

In het plangebied en in een zone van 500 m eromheen zijn er geen archeologische vindplaatsen of archeologische monumenten bekend (zie figuur 8). Met betrekking tot de verwachting voor jager-verzamelaars heeft een verkennend booronderzoek direct ten westen van het plangebied (zaak-id nr. 3292142100, zie tabel 4) uitgewezen dat het gebied te nat moet zijn geweest voor jager-verzamelaars.

Eerder in de omgeving uitgevoerd onderzoek volgens ARCHIS3

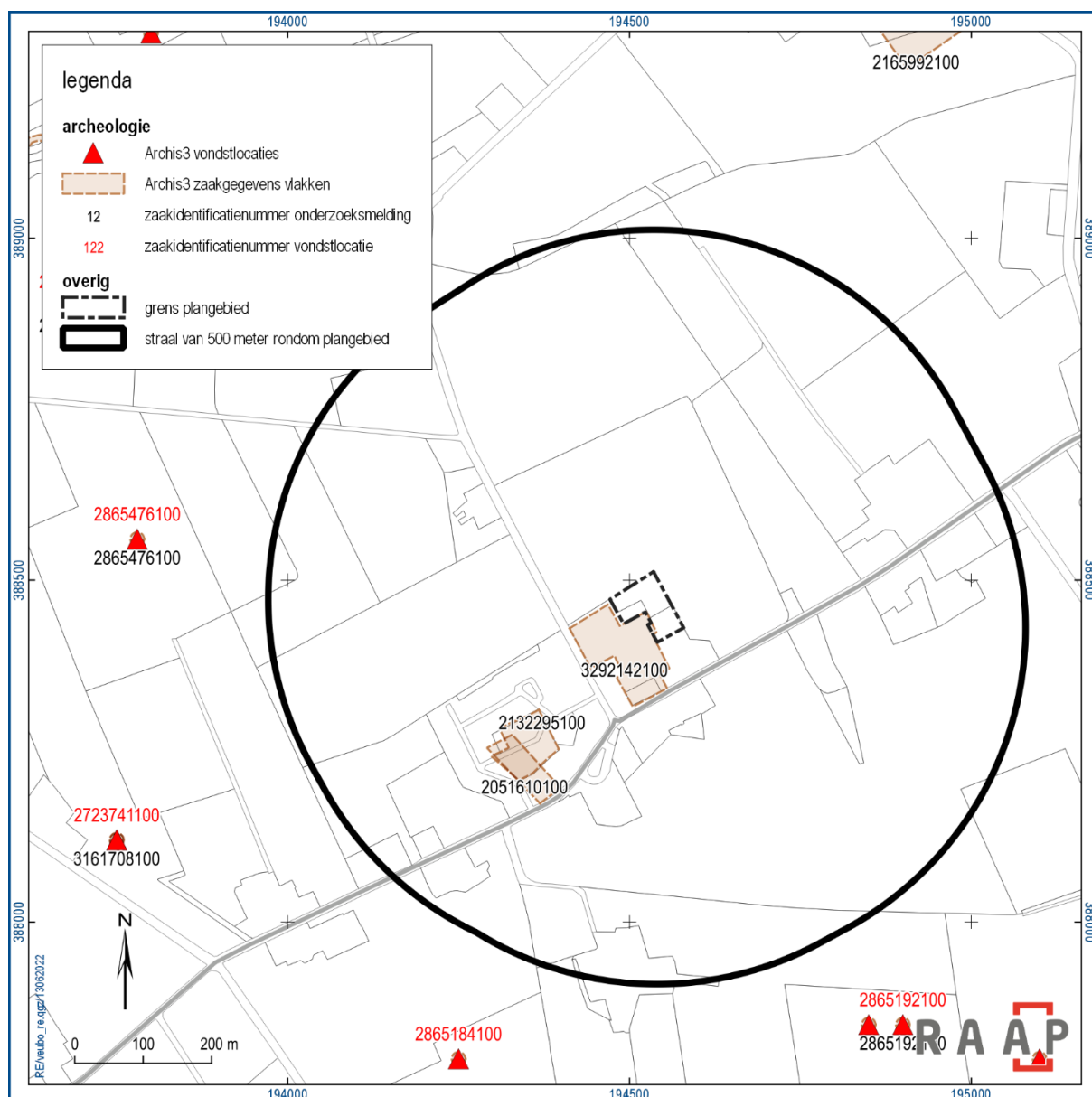
Zaakidentificatienummer	Ligging	Resultaat/advies
3292142100	Direct ten W	Het gebied ligt op de archeologische verwachtingskaart voor jager-verzamelaars in een gebied met een hoge verwachting. Echter uit het veldonderzoek blijkt dat de bodem te nat moet zijn geweest om resten te verwachten uit de periode paleolithicum – mesolithicum. Het advies is om het gebied vrij te geven. ⁴
2132295100	200 m ten ZW	Hoge verwachting voor jager-verzamelaars. Originele bodem is bedekt onder een dik humeus pakket en onverstoorde. Het advies is een karterend onderzoek met een grotere boordiameter. ⁵
2051610100	250 m ten ZW	Bureauonderzoek wijst uit dat de verwachting voor jager-verzamelaars hoog is. Het veldonderzoek wijst uit dat de bodem verstoord is tot in de C-horizont. De archeologische verwachting is bijgesteld naar laag. ⁶

Tabel 4. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rondom het plangebied.

⁴ Wullink, 2015

⁵ Wilbers, 2006

⁶ Van der Zee, 2003

Figuur 8. Overzichtkaart archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.

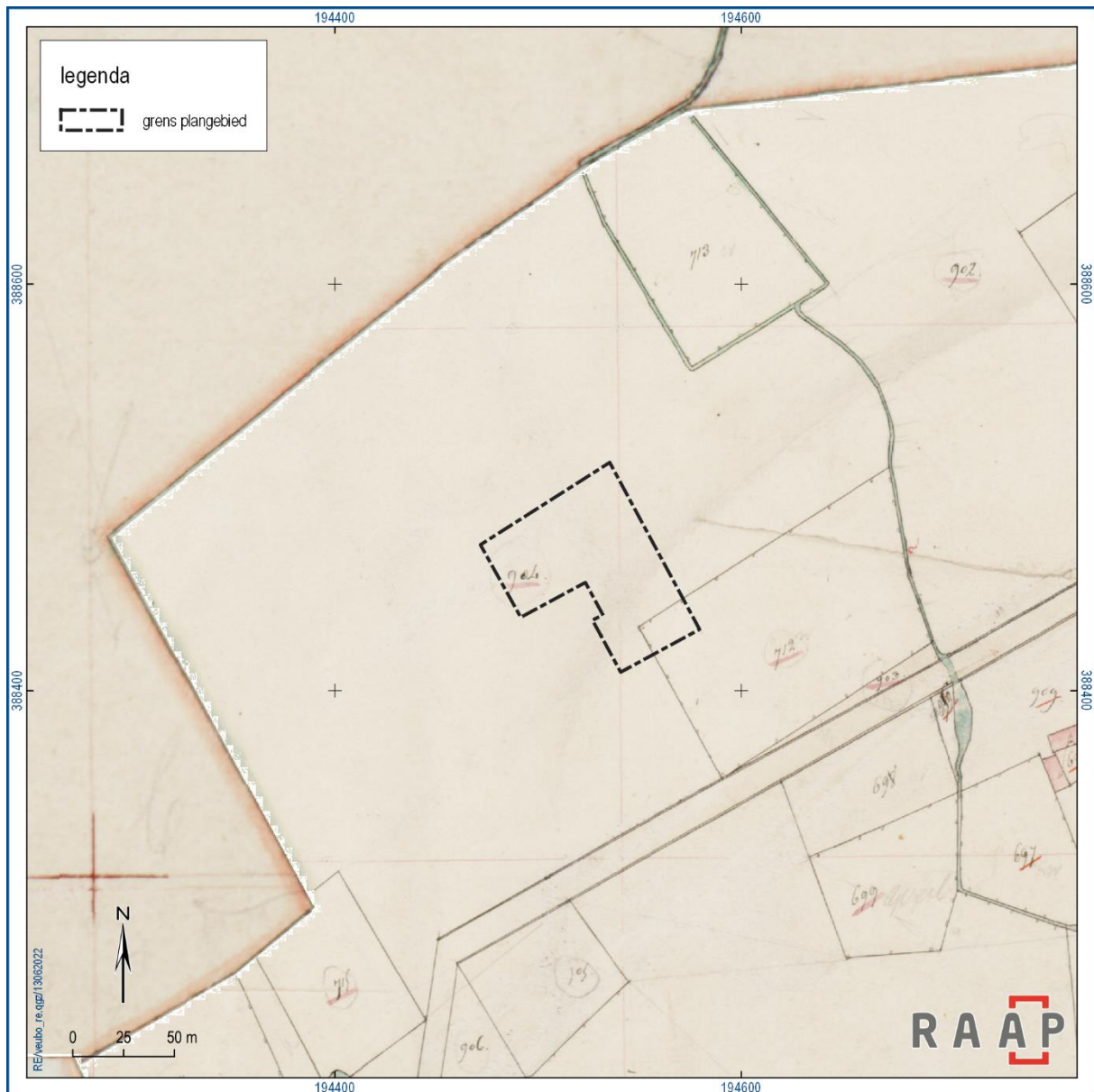
2.4 Historische situatie

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in het historisch gebruik van een gebied van na de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel meer dan nu gebonden aan de (on)mogelijkheden die het natuurlijke landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van het gebied. Daarnaast kan het informatie leveren over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaatsgevonden.

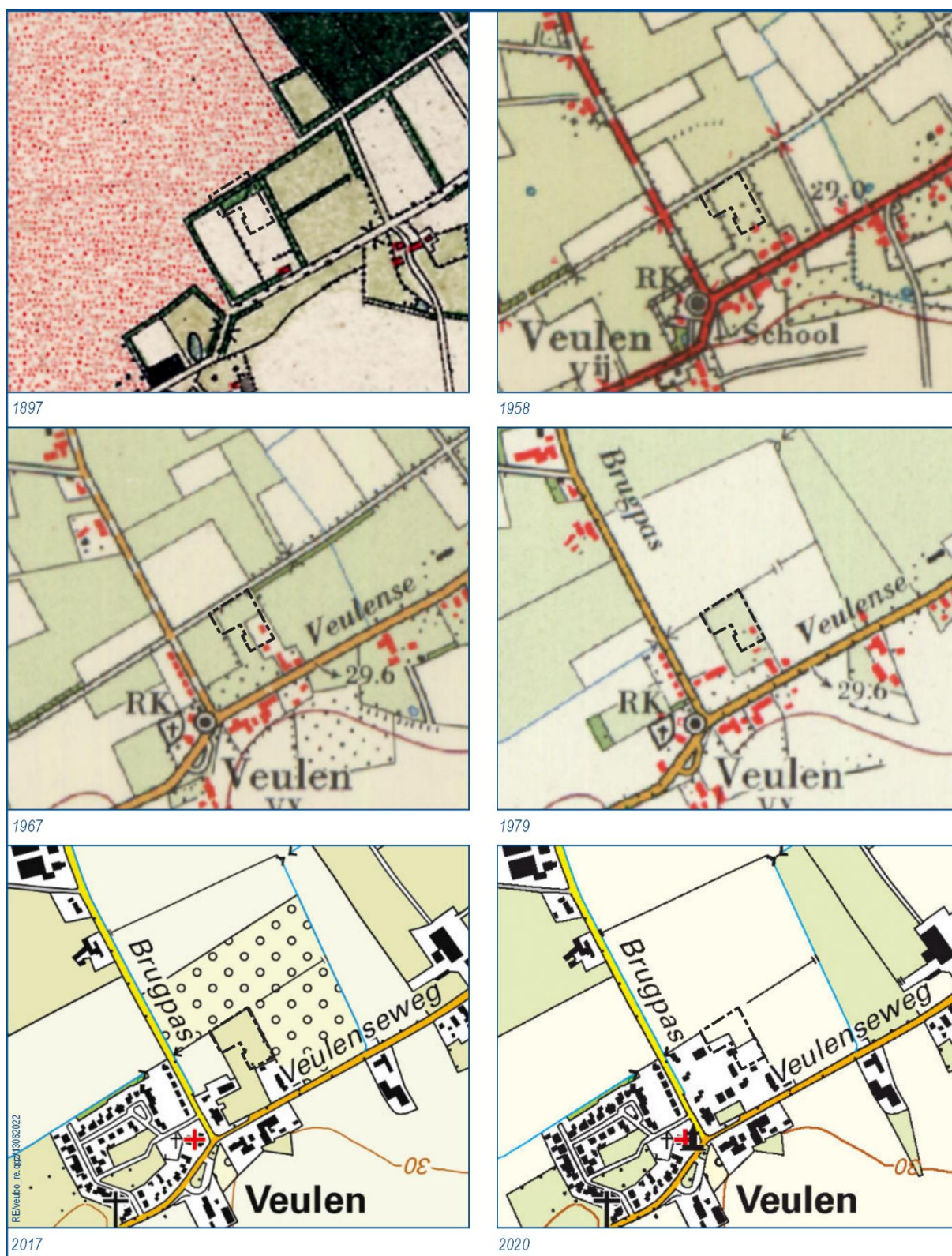
Op het kadastrale minuutplan uit 1811-1832⁷ (Minuutplan Castenray, Limburg, sectie G, blad 6; zie figuur 9) blijkt dat vrijwel het gehele plangebied op perceel 904 lag, de zuidoostelijke hoek lag op perceel 712. Perceel 904 was eigendom van de gemeente Venray, en bestond uit heide. Perceel 712 was eigendom van Jan Houben en in gebruik als weiland.

Op overige historische kaarten (zie figuur 10) is te zien dat het plangebied rond 1897 in cultuur wordt gebracht, dat wil zeggen dat dan de heide wordt ontgonnen. Vanaf 1958 is de vorming van het dorp Veulen zichtbaar, met de bouw van een kerk, een dorpskern en bebouwing ten zuiden van het plangebied. Op een kaart uit 1967 staat er in het uiterste zuiden van het plangebied een klein gebouw. Dit wordt in 2017 gesloopt.

⁷ In Limburg was men over het algemeen wat later met het registreren van de kadastrale gegevens, na raadpleging van het gemeentelijk archief blijkt dat deze gegevens stammen uit 1843 (<https://aezel.eu/ontdekken/geografie/minuutplans>)

Figuur 9. Het plangebied aangegeven op het kadastraal minuutplan 1811-1832.

Figuur 10. Het plangebied weergegeven op verschillende historische kaarten (bron: <https://www.topotijdreis.nl/>).

2.5 Huidige situatie

Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View, locatiebezoek en navraag bij de opdrachtgever zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden.

Huidig grondgebruik	Braakliggend perceel
Hoogteligging maaiveld ⁸	+/- 29.1 m +NAP
Grondwatertrap of -stand ⁹	I (GHG >25 cm –mv, GLG < 50 cm –mv) in het grootste deel van het plangebied, in de zuidoostelijke hoek IV (GHG >80 cm –mv, GLG 80 – 120 cm –mv)
Milieutechnische condities	Opdrachtgever geeft aan dat er met voorgaand bodemonderzoek geen bodemverontreinigingen zijn aangetroffen.
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	n.v.t.
Locatie en diepte van kabels/leidingen ¹⁰	In het zuidelijk deel van het plangebied loopt een rioolleiding en elektriciteitskabels, vanaf ca. 70 cm diep.

Tabel 5. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 11. Het plangebied aangegeven op een luchtfoto uit 2016. (Bron: Google Earth)

⁸ Actueel Hoogtebestand Nederland (<https://www.ahn.nl/>)

⁹ BRO Grondwaterspiegeldieptemodel

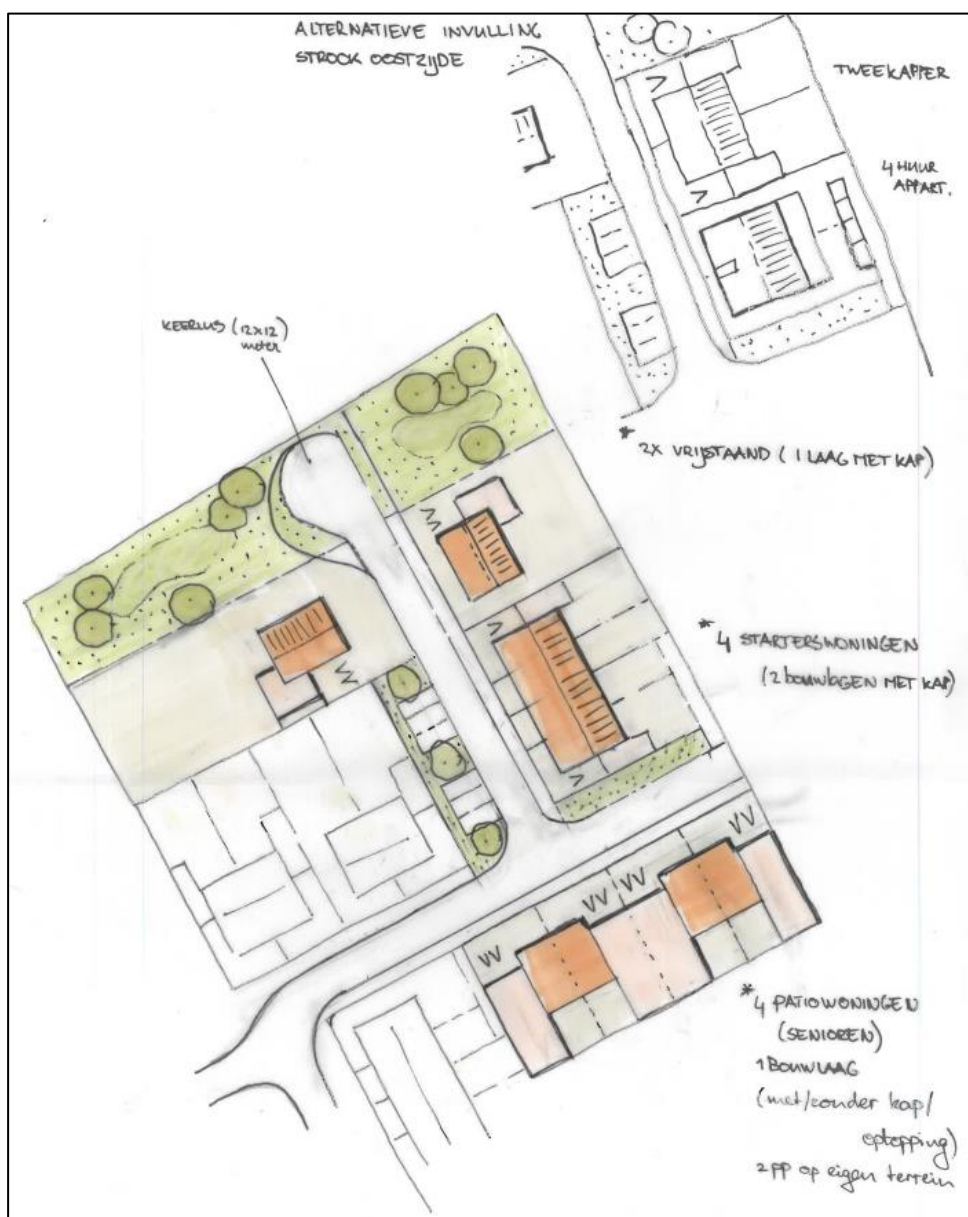
¹⁰ Klic-melding gedaan op 13-06-2022

2.6 Toekomstige situatie

Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	Bouwen woningen, aanleg straten
Omvang en diepte	5240 m2 tot 75 cm -mv
Invloed op maaiveld en grondwater	Graafwerk voor bouwen funderingen en mogelijke egalisatie van het terrein
Toekomstig gebruik	Wonen
Toekomstige gebruiker	Particulier

Tabel 6. De toekomstige situatie.

Figuur 12. Inrichtingsplan. Bron: Bureau Leefomgeving.

2.7 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m mesolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen waren gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar.

Het plangebied bevindt zich in een gradiëntsituatie; het ligt op de overgangszone van een dekzandrug naar het dal van de Oostrumsche Beek. Op basis daarvan geldt er in principe een hoge verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars, conform de archeologische verwachtingskaart van de gemeente (Verhoeven & Moonen, 2011). Het betreft resten van kampementen uit het paleolithicum - mesolithicum. Deze vindplaatsen kenmerken zich door een (oppervlakkige) concentratie van vuurstenen werktuigen en afval. Echter, voorafgaand onderzoek direct ten westen van het plangebied heeft aangetoond dat de bodem waarschijnlijk te nat was voor bewoning van jager-verzamelaars. Daarom is de hoge verwachting voor resten van kampementen van jager-verzamelaars bijgesteld naar middelhoog.

Landbouwers

Met de introductie van de landbouw (vanaf het neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mensen. De eerste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

De te verwachten natte gooreerdgronden in het plangebied zijn ongeschikt voor akkerbouw. Zodoende geldt er een lage verwachting voor vindplaatsen van landbouwers.

(Diepte)ligging

Archeologische resten kunnen gevonden worden in de top van het dekzand, al dan niet opgenomen in de bouwvoor, vanaf ca. 30 cm onder het maaiveld.

Fysieke kwaliteit

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het plangebied is ontgonnen voor de landbouw. Regelmatige landbouwkundige werkzaamheden resulteren meestal in een bouwvoor met een gemiddelde dikte van 30 tot 40 cm. Eventuele archeologische resten zullen tot die diepte verstoord zijn. Met name grondsporen kunnen onder de bouwvoor nog bewaard zijn gebleven.

Overzicht

De archeologische verwachting en de verschillende deelaspecten daarvan, zoals hiervoor beschreven, zijn samengevat in tabel 7.

Archeologische periode (verwachting)	Complextype	Omvang	Kenmerken	Diepte-ligging	Gaafheid
Paleolithicum – mesolithicum (middelhoog)	Kampementen	>200 m ²	Grondsporen met resten (vuursteen, houtskool en afval)	Vanaf de top van het dekzand, direct onder de bouwvoor	Matig tot goed

Tabel 7. Samenvatting van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een verkennend booronderzoek. De gevolgde onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van onderhavig bureauonderzoek. Het veldonderzoek is uitgevoerd op 15-06-2022.

Daartoe zijn 5 boringen zo optimaal mogelijk verspreid geplaatst (figuur 13).

Er is geboord tot maximaal 120 cm -mv met een Edelmanboor (7 cm). De boringen zijn tijdens het veldwerk lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) digitaal beschreven in het boorbeschrijvingssysteem van RAAP (Deborah3: zie bijlage 3) en met behulp van een RTK-GPS ingemeten. Van alle boringen is de hoogte bepaald met behulp van een RTK-GPS.

Hoewel het onderzoek een verkennend onderzoek betreft, is het opgeboorde materiaal in het veld door middel van verbrokkeling en versnijding gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

3.2.1 Veldwaarnemingen

Het plangebied bestaat uit braakliggende gronden naast nieuwbouw. Het reliëf is onregelmatig: er zijn grote kuilen, maar ook ophogingen en een zandhoop aanwezig. De hoogteverschillen bedragen maximaal 1 meter (zie figuur 13).

3.2.2 Geologie en bodem

In boring 2 is er op een diepte van 90 cm grof en grindhoudend zand aangetroffen. Dit is van fluviatiele oorsprong en hangt hoogstwaarschijnlijk samen met oude Maasafzettingen (zie § 2.2.1). Hierboven, en in alle andere boringen is er matig fijn zwak tot matig siltig door de wind afgezet dekzand aangetroffen.

De bovengrond (Ap-horizont) bestaat uit een dunne (ca. 20-30 cm) bruingrijze bouwvoor, met daaronder een opgebracht en verstoord pakket van maximaal 60 cm dik. Deze laag is bruin of grijs, met gele of grijze vlekken en af en toe wat steenkool. Hieronder bevindt zich (het restant van) een gooreerdgrond (Ab-horizont). Deze bestaat uit een ca. 40 cm dikke bruingrijze humeuze en wat moerige laag. In boring 5 lag de gooreerdgrond direct onder het oppervlak, want op deze locatie was er een afgraving die het bovenliggende pakket heeft verwijderd. Vanwege het bovenliggende opgehoogde/verstoorde pakket wordt verwacht dat de bovenkant van de gooreerdgrond (Ab-horizont) verstoord is, dat wil zeggen opgenomen in dat pakket. Zoals reeds aangeduid, bestaat de C-horizont uit dekzand, met in boring 2 fluviatiel zand daaronder.

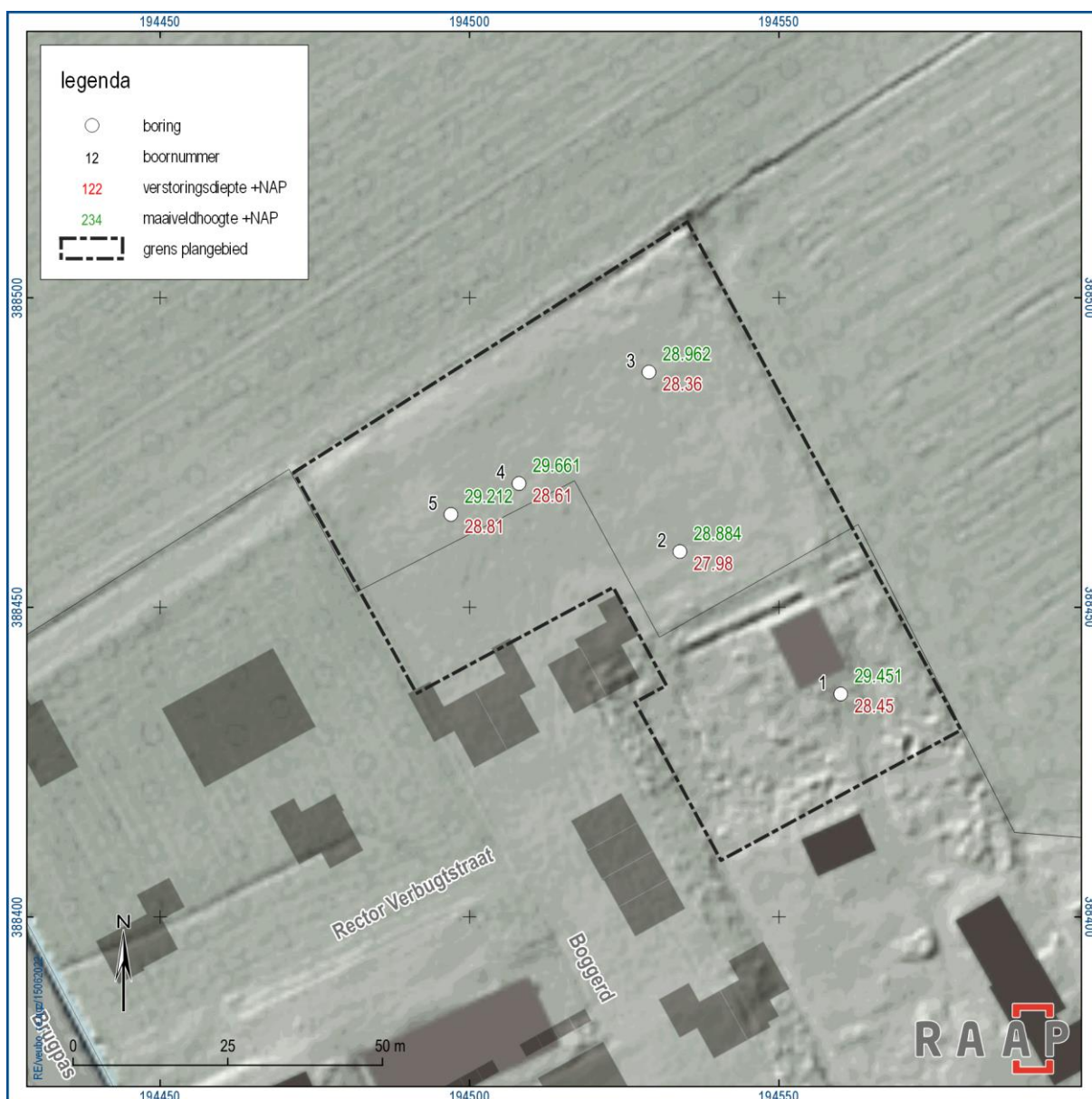
In boring 3 bestaat de C-horizont uit verspoeld dekzand, dat wil zeggen zand met leem- en kleibrokken. Dit kan duiden op een oude beek of rivierloop voor smelt-/afvoerwaterdoor nabij het plangebied.

3.2.3 Archeologische indicatoren

In boring 1 is puin aangetroffen, vermoedelijk van de schuur welke daar eind 20e-eeuw is gesloopt (zie figuur 9). Tijdens het veldonderzoek zijn verder geen archeologische indicatoren aangetroffen. Let wel, het onderzoek betrof een verkennend booronderzoek en had ook niet tot doel archeologische vindplaatsen op te sporen, aangezien de boordichtheid en boordiameter hiertoe ontoereikend waren.

3.3 Archeologische relevantie

Gezien de aanwezigheid van een gooreerdgrond en de aanwijzingen voor een nat en dynamisch milieu (gezien het grind in boring 2 en het verspoelde zand in boring 3) wordt het plangebied ongeschikt geacht voor bewoning of gebruik. Op basis daarvan wordt de archeologische verwachting afgeschaald worden naar “laag”.

Figuur 13. Resultaten verkennend booronderzoek.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?

Het gebied ligt op de overgang van een dekzandrug naar een beekdal. De bodem bestaat uit een gooreerdgrond, begraven onder een opgebracht en verstoord pakket van maximaal 60 cm dik.

- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond het plangebied zijn reeds bekend?

In en rondom (straal 500 m) het plangebied zijn er geen archeologische complexen bekend.

- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

- *Het gebied is eind 19^e-eeuw ontgonnen en in cultuur gebracht. Sindsdien is het in gebruik geweest als weiland en/of akker. Van 1979 tot 2017 stond er een kleine gebouw in het uiterste zuiden van het plangebied. Vanwege deze bebouwing wordt verwacht dat tenminste het zuiden van het plangebied gedeeltelijk verstoord zal zijn.*

- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?

Op basis van het bureauonderzoek gold er een middelhoge verwachting voor resten van kampementen van jager-verzamelaars, na het veldonderzoek is deze verwachting afgeschaald naar laag.

- Komt de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw in het plangebied overeen met hetgeen op basis van het bureauonderzoek verwacht werd?

Ja, er is een gooreerdbodan aangetroffen. Lokaal komen er grofzandige fluviatiele afzettingen voor.

- Dient op basis van de resultaten van het veldonderzoek de gespecificeerde archeologische verwachting te worden bijgesteld?

Ja, deze is afgeschaald naar laag voor kampementen van jager-verzamelaars.

- Waar en op welke diepte bevinden zich de archeologisch interessante lagen?

Deze worden niet meer verwacht.

- Is de bodemopbouw in het plangebied zodanig (intact) dat archeologisch vervolgonderzoek zinvol is?

- *Nee, de top van de oorspronkelijke (gooreerd) bodem is verstoord, en bovendien wordt deze bodem niet geschikt geacht (te nat) voor bewoning of gebruik in het verleden.*

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?

Graafwerkzaamheden voor het aanleggen van funderingen en kabels.

- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

Zie de volgende paragraaf.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van dit onderzoek worden er in het plangebied geen archeologische resten verwacht. Daarom wordt verder archeologisch onderzoek niet zinvol geacht, hetgeen aansluit bij de conclusies van de direct ten westen van het plangebied uitgevoerde archeologische onderzoek.

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Venray, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

- Bakker, H. de & Schelling, J., 1989 (1966): Systeem van de bodemclassificatie voor Nederland, Wageningen.
- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- TNO, 2021. Geologische overzichtskaart Nederland. <https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>
- TNO-GDN (2022). Formatie van Boxtel. In: Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO – Geologische Dienst Nederland. Geraadpleegd op 08-06-2022 op <http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-boxtel>.
- Verhoeven, M.P.F. & Moonen, B.J., 2011. Actualisatie verwachtingskaart en opstellen beleidskaart met bijbehorende beleidsregels. Gemeente Venray. RAAP adviesdocument 538.
- Vries, W.C.P. de, 2001. Plooiën en breuken. *Gea*, 34(1), 15–22.
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsdijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.
- Wilbers, A., 2006. Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, Voerleberg in Veulen, gemeente Venray. DANS. <https://doi.org/10.17026/dans-278-kquf>
- Zee, R.M. van der, 2003. Veulen, 't Veulen. DANS. <https://doi.org/10.17026/dans-zpj-zjfh>

Websites/Digitale bronnen

- <https://www.ahn.nl/>
- <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/>
- <https://easy.dans.knaw.nl/>
- <https://topotijdreis.nl/>
- <https://www.dinoloket.nl/>
- <https://earth.google.com/web/>

Overzicht van figuren, tabellen & bijlagen

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Het plangebied van veraf weergegeven op het Actueel Hoogtebestand Nederland (bron: https://www.ahn.nl/).	11
Figuur 3. . Het plangebied van dichtbij weergegeven op het Actueel Hoogtebestand Nederland (bron: https://www.ahn.nl/).	12
Figuur 4. Tectonische kaart van Zuid Nederland, Noord België en aangrenzende gebieden van Duitsland, waarop de belangrijkste breuken zijn aangegeven met rode lijnen, de globale locatie van het plangebied is aangegeven met een blauw vierkant (Woudloper, 2008).	13
Figuur 5. Het plangebied weergegeven op de geomorfologische kaart (bron: Koomen en Maas, 2004).	14
Figuur 6. Het plangebied weergegeven op de bodemkaart (bron: TNO, 2021, https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen).	15
Figuur 7. Gecombineerde archeologische verwachtingskaart voor landbouwers en jager-verzamelaars in de droge gebieden, gemeente Venray.	16
Figuur 8. Overzichtskaart archeologische gegevens uit de directe omgeving van het plangebied.	18
Figuur 9. Het plangebied aangegeven op het kadastraal minuutplan 1811-1832.	20
Figuur 10. Het plangebied weergegeven op verschillende historische kaarten (bron: https://www.topotijdreis.nl/).	21
Figuur 11. Het plangebied aangegeven op een luchtfoto uit 2016. (Bron: Google Earth)	22
Figuur 12. Inrichtingsplan. Bron: Bureau Leefomgeving.	23
Figuur 13. Resultaten verkennend booronderzoek.	28

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	7
Tabel 2. Overzicht van geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.	10
Tabel 3. Overzicht van het geldende archeologiebeleid en achterliggende verwachtingskaart.	16
Tabel 4. Overzicht van eerder archeologisch onderzoek in en rondom het plangebied.	17
Tabel 5. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	22
Tabel 6. De toekomstige situatie.	23
Tabel 7. Samenvatting van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied.	25

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal
Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen
Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

Bijlage 1. Tijdschaal

Geologische perioden			Archeologische perioden			
Tijd vak	Chronozone	Datering	Tijdperk		Datering	
Holoceen	Laat Subatlanticum	1150 na Chr.	Recente tijd			
			Nieuwe tijd	C	1945	
				B	1850	
	A	1650				
	Vroeg Subatlanticum	0	Middeleeuwen	Laat B	1500	
				Laat A	1250	
				Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050
					C: Karolingische tijd	900
					B: Merovingisch tijd	725
					A: Volksverhuizingstijd	525
	Romeinse tijd	Laat	450			
		Midden	270			
		Vroeg	70 na Chr.			
	Subboreaal	450 voor Chr.	IJzertijd	Laat	15 voor Chr.	
Midden				250		
Vroeg				500		
Bronstijd			Laat	800		
			Midden	1100		
			Vroeg	1800		
Atlantium	3700	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2000		
			Midden	2850		
			Vroeg	4200		
Boreaal	7300	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	4900/5300		
8700	Midden		6450			
Preboreaal	9700		Vroeg	8640		
Pleistoceen	Weichselien	Laat Glaciaal	Late Dryas	11.050		
			Allerød	11.500		
			Vroege Dryas	12.000		
			Bølling	12.500		
		Midden Glaciaal	Vroegste Dryas	13.500		
			Denekamp	30.500		
			Hengelo	60.000		
		Vroeg Glaciaal	Moershoofd	71.000		
			Odderade			
			Brerup			
	Eemien	114.000	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat		
	Saalien II	126.000			Jong B	
	Oostermeer	238.000				
	Saalien I	241.000		Jong A		
	Belvédère/Holsteinien	322.000				
	Glaciaal x	336.000		Midden		
	Holsteinien	384.000				
	Elsterien	416.000				
		482.000		Oud		

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

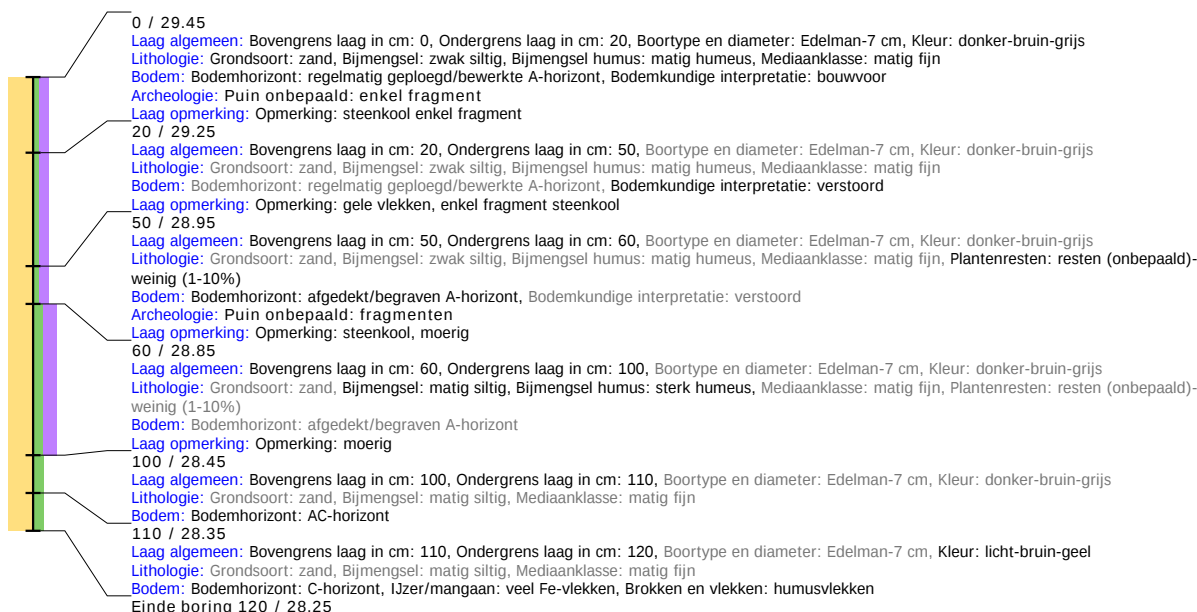
LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL	X				
Geologische kaart van NL	X				
Geomorfologische kaart van NL	X				
Gedetailleerde bodemkaarten				x	
DINO		X			
Gegevens milieukundig bodemonderzoek			x		
Actueel Hoogtebestand Nederland	X				
Lucht- en satellietfoto's	X				
Topografische kaart van Nederland	X				
Oud(st)e kadasterkaarten	X				
Historische kaarten van Nederland	X				
Beeldmateriaal bouwhistorie				x	
Archeologische en cultuurhistorische rapportages		x			
Archieven (RAAP)					
Eigenaar en gebruiker					
AMK				x	
ARCHIS	x				
CMA				x	
CAA				x	
CHW				x	
Literatuur (arch./aardwet.)		x			
Gebiedsgerichte specialisten				x	
Amateurarcheologen				x	
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	x				
Archeologisch depot			x		

Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

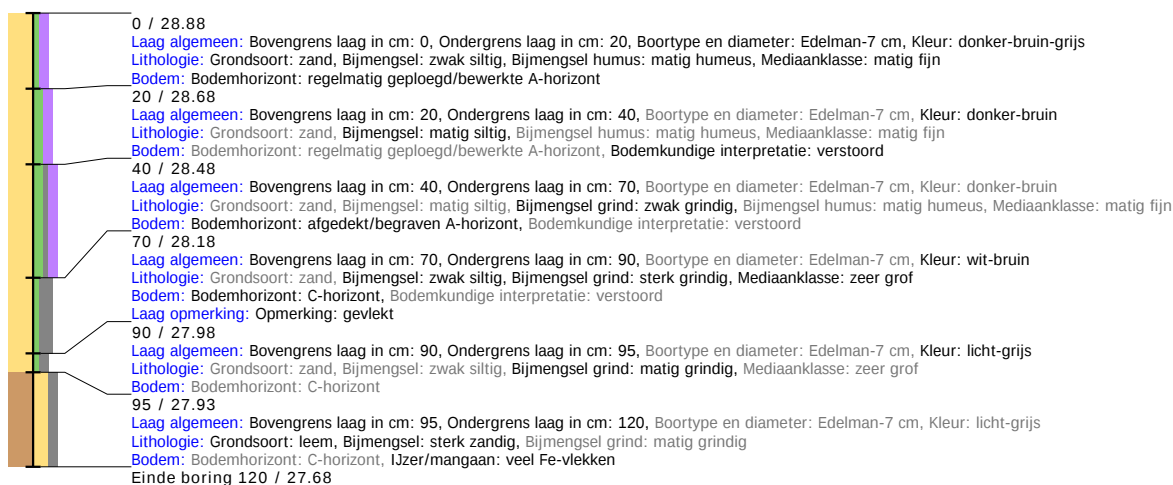
Boring: VEUBO_1

Kop algemeen: Projectcode: VEUBO, Boornummer: 1, Beschrijver(s): MV+REV, Datum: 15-06-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 120
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 194560, Y-coördinaat in meters: 388436, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 29.451, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Limburg, Gemeente: Venray
Uitvoering: Opdrachtgever: Bureau Leefomgeving, Uitvoerder: RAAP Zuid

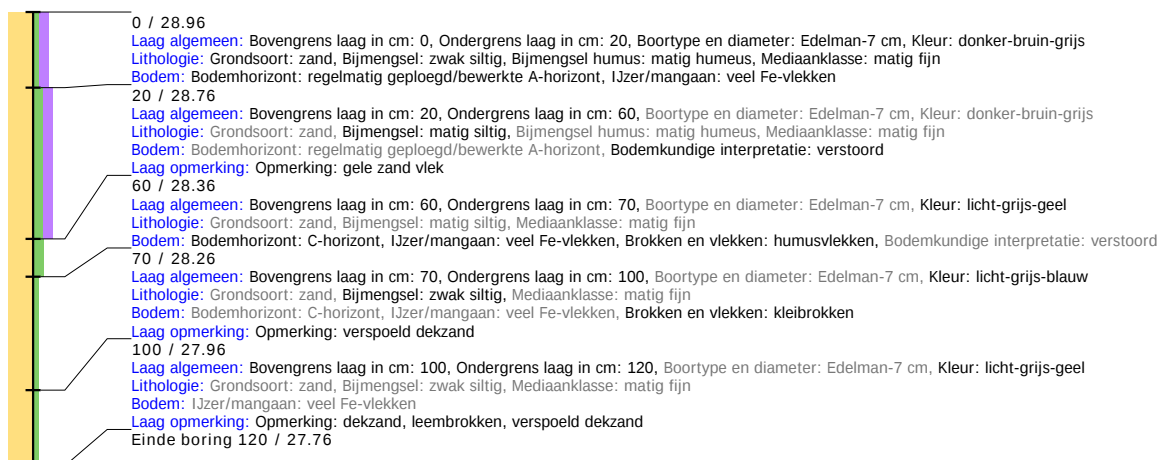
Boring: VEUBO_2

Kop algemeen: Projectcode: VEUBO, Boornummer: 2, Beschrijver(s): MV+REV, Datum: 15-06-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 120
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 194534, Y-coördinaat in meters: 388459, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 28.884, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Limburg, Gemeente: Venray
Uitvoering: Opdrachtgever: Bureau Leefomgeving, Uitvoerder: RAAP Zuid

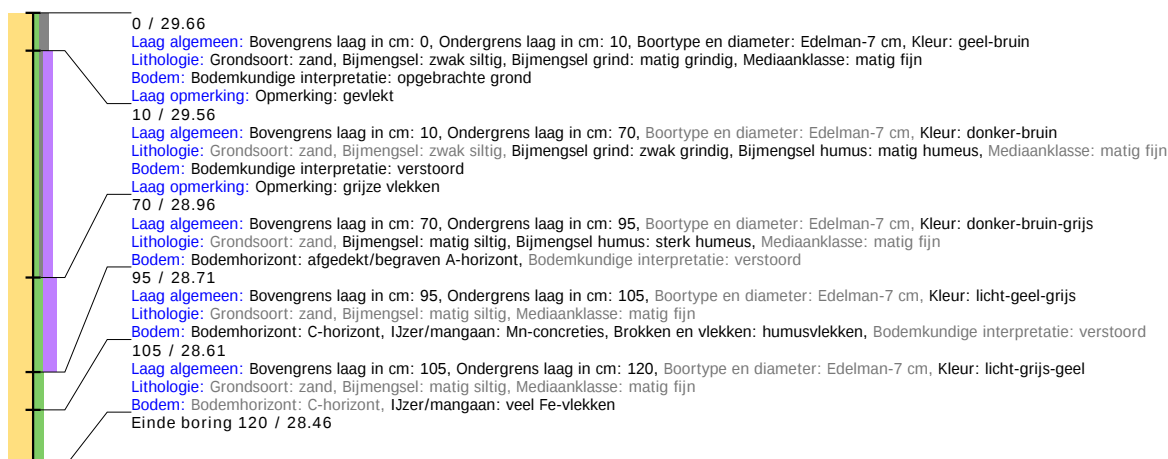
Boring: VEUBO_3

Kop algemeen: Projectcode: VEUBO, Boornummer: 3, Beschrijver(s): MV+REV, Datum: 15-06-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 120
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 194529, Y-coördinaat in meters: 388488, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 28.962, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Limburg, Gemeente: Venray
Uitvoering: Opdrachtgever: Bureau Leefomgeving, Uitvoerder: RAAP Zuid

Boring: VEUBO_4

Kop algemeen: Projectcode: VEUBO, Boornummer: 4, Beschrijver(s): MV+REV, Datum: 15-06-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 120
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 194508, Y-coördinaat in meters: 388470, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 29.661, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Limburg, Gemeente: Venray
Uitvoering: Opdrachtgever: Bureau Leefomgeving, Uitvoerder: RAAP Zuid

Boring: VEUBO_5

Kop algemeen: Projectcode: VEUBO, Boornummer: 5, Beschrijver(s): MV+REV, Datum: 15-06-2022, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 60
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 194497, Y-coördinaat in meters: 388465, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 29.212, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Limburg, Gemeente: Venray
Uitvoering: Opdrachtgever: Bureau Leefomgeving, Uitvoerder: RAAP Zuid

